

Bilaga 9 till dnr 3.2.17-11259/2020

Naturvårdsverkets synpunkter slätterängar

SWEDISH ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

Marianne Wetterin
Tel: 010-698 14 23
marianne.wetterin
@naturvardsverket.se

PM
2020-06-30 Ärendenr:
NV-05662-20

Emma Svensson
Jordbruksverket
Emma.Svensson@jordbruksverket.se

Naturvårdsverkets synpunkter på förslag om hantering av slätterängar under övergångsåren 2021-2022

Naturvårdsverket har förståelse för att det kan behövas vissa justeringar under övergångsåren så att det finns tid för att utreda nya förbättringsförslag inför nästa period, och i de fall det sker en förändring hinna gå ut med information till jordbrukarna. Att under 2021 och 2022 helt stänga möjligheten för nyansökning och utökning av komplementen i hela landet kan dock bromsa och till och med sätta stopp för en intresseväg som har kommit igång, vilket kan leda till att marker som kunde och borde ha hävdats går förlorade. Det kan också ge fel signaler till de som vill hävda markerna. Kontinuiteten i stöden är viktig för förtroendet från jordbrukarna och detta bör uppmärksammas genom tydlig information till brukarna om skälet vid en eventuell stängning.

Naturvårdsverket anser att det är viktigt att de åtgärder som vidtas nu enbart blir en temporär lösning för åren 2021-2022 och inte en permanent lösning för hela nästa CAP-period.

Naturvårdsverket vill framhålla vikten av att hävden av slätterängar totalt sett ökar då gräsmarkerna är de naturtyper som har sämst bevarandestatus. Ängsmarkerna har dessutom proportionellt sett minskat betydligt mer i areal än betesmarkerna de senaste 200 åren, även om båda markslagen har dålig bevarandestatus.

Naturvårdsverket bedömer att det generellt behövs högre ersättningar för att få fler ängs- och betesmarker i hävd, men att det kan behöva ses över hur pengarna fördelas mellan olika marker. Vi deltar gärna i arbetet med att hitta bra lösningar för detta inför nästa period.

Naturvårdsverket föreslår att Jordbruksverket tar ut statistik över fördelningen av ängar med miljöersättning och komplement uppdelat på storleksklasser samt på

om det är hårdvalls- eller sidvallsängar (torra eller fuktiga). Skälet är att vi befarar att man genom föreslagna åtgärder riskerar att förlora många värdefulla och till ytan små slätterängar om det görs en generell nedskärning, vilket inte är önskvärt. Vi bedömer att det borde kunna vara möjligt att ha en viss grundnivå för ersättningen som alla får oavsett storlek, men att sedan ha en omvänd progressivitet i ersättningen ju större arealen är per objekt. Om det går att visa på hur betalningen ser ut per objekt, naturvärden, areal och komplement, så borde det gå att räkna på hur man bäst kan göra en förändring utan att riskera ett stort avhopp från åtagande och ersättning för slätterängar. Naturvårdsverket erbjuder sig att vid behov hjälpa till med att genomföra denna analys om Jordbruksverket levererar avidentifierade utdrag över alla ängsobjekt.

Det är positivt att stora sammanhängande marker med värdefull natur hävdas. De är mycket viktiga ur ett grön infrastruktur-perspektiv, som källor för spridning av hotade arter och för biologisk mångfald, samt har ofta även kulturhistoriska värden. Som jämförelse så hävdades stora arealer myrar förr. Enligt lantbruksstatistiken från 1927 fanns 118 000 ha äng i Norrbottens inland och ytterligare 38 000 ha i kustlandet. 1951 var arealen nere i 18 000 ha. Att det nu finns 4 000 ha i hävd borde då ses som en tillgång och inte ett problem. Enligt uppgift från länsstyrelsen har alla dessa marker särskilda värden och är korrekt bedömda avseende fodervärdet för att få ersättning.

Med tanke på funktionen för grön infrastruktur och biologisk mångfald är det viktigt att inte tappa de stora sammanhängande markerna. Med det sagt bör stora marker dock samtidigt inte ge oproportionerligt hög ersättning.

Några förslag på sådant som kan utredas för att fördela pengarna till slättermarkerna på ett mer kostnadseffektivt och rättvis sätt är att se över komplementet för svårtillgänglig plats som i vissa fall får icke avsedda effekter, möjligheten till hävd vartannat år där det är lämpligt, samt högre ersättning för vissa kulturvärden, åtgärder eller metoder.